

Grönbok om yrkeskvalifikationsdirektivet

Utbildningsdepartementet

2011-07-07

Dokumentbeteckning

KOM(2011) 367 final
Green paper Modernising the Professional Qualifications Directive

Sammanfattning

Europeiska kommissionen har presenterat en grönbok om modernisering av yrkeskvalifikationsdirektivet. Grönboken innehåller förslag och frågor på olika delar av yrkeskvalifikationsdirektivet och är en del av kommissionens översyn av direktivet. Regeringen välkomnar översynen.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

För att främja rörligheten inom EU:s inre marknad har kommissionen föreslagit att systemet för erkännande av yrkeskvalifikationer reformeras. Rörligheten på arbetsmarknaden har lyfts fram som en nyckelfråga för Europas konkurrenskraft både i kommissionens meddelande Europa 2020 En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla (KOM(2010) 2020, se faktapromemoria) och i Inre marknadsakten Tolv åtgärder för att stimulera tillväxten och stärka förtroendet för inre marknaden ”Gemensamma insatser för att skapa ny tillväxt” (KOM(2011) 206/4, se faktapromemoria). Genom att förbättra systemet för erkännande av yrkeskvalifikationer underlättas inte bara rörligheten inom unionen utan det kan också bidra till att stärka EU:s

position vid internationella handelsförhandlingar och möjliggöra bättre marknadstillträde för EU-medborgare i tredjeland.

2010/11:FPM135

Yrkeskvalifikationsdirektivet (direktiv 2005/36/EG om erkännande av yrkeskvalifikationer) innehåller bestämmelser om erkännande av yrkeskvalifikationer när det gäller reglerade yrken. I direktivet finns även minimikrav för vissa utbildningar. I syfte att klargöra om de möjligheter som ges genom direktivet tillgodoses och utreda förutsättningar för förbättringar har kommissionen under hösten 2010 och våren 2011 samlat in synpunkter på olika delar av direktivet. Kommissionen presenterar nu förslag och efterfrågar synpunkter i en grönbok. I slutet av året förväntas kommissionen föreslå en revidering av direktivet.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen presenterar förslag och ställer frågor under tre olika rubriker: Nya angreppssätt för mobilitet, Att bygga på prestationer och Modernisering av automatiskt erkännande.

1.2.1 Nya angreppssätt för mobilitet

En modernisering av direktivet bör, enligt kommissionen, bygga på den senaste teknologin för att erbjuda verktyg för mobilitet. Därför bör ett europeiskt professionellt kort utvecklas som möjliggör för yrkesverksamma personer att snabbt styrka sina kvalifikationer. Hur ett sådant kort skulle kunna utformas utreds för närvarande av en styrgrupp bestående av representanter för yrkesorganisationer, fackförbund, behöriga myndigheter och nationella samordnare för direktivet. Vidare föreslår kommissionen att bestämmelserna för partiellt erkännande ska tydliggöras i direktivet.

Automatiskt erkännande är bara möjligt för vissa särskilt utpekade yrken. Det nuvarande direktivet möjliggör visserligen för överenskommelser om s.k. gemensamma plattformar som ska underlätta rörligheten för de yrken som väljer att utarbeta sådana. Det har dock visat sig svårt för yrkesgrupper att utforma gemensamma plattformar och kommissionen föreslår därför vissa lättnader i regelverket.

1.2.2 Att bygga på prestationer

Kommissionen pekar på behovet att yrkesverksamma känner till och förstår gällande bestämmelser. Det är därför viktigt att informationen är lättillgänglig. I medlemsstaterna bör det enligt kommissionen finnas centrala kontaktpunkter som har fullständig information om behöriga myndigheter och vilka dokument som krävs för erkännande av yrkeskvalifikationer. On-

lineansökningar skulle kunna vara ett sätt att underlätta för sökande att få sina kvalifikationer bedömda och erkända.

2010/11:FPM135

Kommissionen föreslår också lättnader i regelverket vad gäller tillfälligt tjänsteutövande genom att kravet på två års yrkeserfarenhet, som krävs för att direktivet ska vara tillämpligt, skulle kunna strykas. Begreppet reglerad utbildning föreslås kunna vidgas. Vidare föreslår kommissionen att sättet att beskriva kvalifikationsnivåer förenklas väsentligt. Möjligheterna för studenter att kunna tillgodoräkna sig praktik utomlands föreslås också förbättras.

Ytterligare åtgärder som kommissionen föreslår är utvidgning av IMI (Informationssystemet för den inre marknaden) till att gälla fler yrken och inkludera ett larmsystem för när yrkestillstånd för hälso- och sjukvårdspersonal dras in. Möjligheten att i större utsträckning än i dag ställa krav på språkkunskaper för hälso- och sjukvårdspersonal diskuteras också i grönboken.

1.2.3 Modernisering av automatiskt erkännande

Bestämmelserna om automatiskt erkännande gäller läkare, sjuksköterskor, tandläkare, veterinärer, barnmorskor, apotekare, arkitekter och utpekade yrken inom hantverk, handel och industri. Kommissionen föreslår förändringar i tre steg: 1) Förtydliganden och förändringar i de grundläggande bestämmelserna i direktivet 2) Uppdatering av mer specifika bestämmelser i bilagor 3) Fördjupad harmonisering, t.ex. genom införandet av ECTS-poäng. Steg tre föreslås påbörjas under 2014.

De förändringar som föreslås nu gäller bl.a. hur minimilängden på utbildningar beskrivs och kraven på medlemsstaternas anmälan av förändringar i utbildningarna. Vad gäller specifika yrken diskuterar kommissionen t.ex. att nya specialistutbildningar för läkare lättare skulle kunna införas i direktivet, att apotekarutbildningen skulle kunna avslutas med sexmånaderspraktik och att arkitektutbildningen skulle förlängas. Slutligen efterfrågar kommissionen synpunkter gällande hanteringen av erkännande av kvalifikationer från tredjeland.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Yrkeskvalifikationsdirektivet är i Sverige införlivat genom bestämmelser i de olika reglerna som gäller olika reglerade utbildningar och yrken. Förändringar i direktivet skulle därmed medföra krav på förändringar i ett stort antal författningar på olika nivåer.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

De förslag som kommissionen för fram syftar till underlätta rörligheten på den inre marknaden och förväntas bidra till en positiv ekonomisk utveckling

generellt sett. Förslagen innebär dock i vissa delar ökade krav på myndigheterna. T.ex. är de ekonomiska kostnaderna förknippade med ett professionellt kort ännu inte alls utredda. Förändrade bestämmelser vad gäller minimikraven på utbildningarnas längd får konsekvenser för såväl anslagen till universitet och högskolor som kostnaderna för studiemedel. Utgiftsökningar på statsbudgeten som orsakas av kostnader som följer av ett beslut på EU-nivå ska finansieras med motsvarande utgiftsminskningar inom berört utgiftsområde.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar översynen av yrkeskvalifikationsdirektivet . Erkännande av yrkeskvalifikationer spelar en viktig roll för en väl fungerande inre marknad och därför välkomnas åtgärder som kan leda till att ogrundade och diskriminerande bestämmelser avskaffas. Regeringen verkar för ett förenklat, moderniserat direktiv men ser att delar av förslagen i grönboken kräver fördjupad analys.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

-

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Grönboken i sig saknar rättslig grund. Yrkeskvalifikationsdirektivet är baserat på framför allt artikel 53 i Fördraget om upprättande av Europeiska gemenskapen. Direktivet har beslutats av Europaparlamentet och Europeiska unionens råd.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Grönboken skickas på remiss till behöriga myndigheter, universitet och högskolor och andra berörda myndigheter och intresseorganisationer fram till den 18 augusti. Synpunkter till kommissionen ska lämnas senast den 20 september 2011. Kommissionen kommer därefter att anordna en högnivåkonferens den 7 november 2011. Ett lagstiftningsförslag förväntas i december 2011 och avses behandlas skyndsamt.

4.2 Fackuttryck/termer

Automatiskt erkännande: erkännande sker på basis av samordnade minimikrav för utbildning eller på grundval av överenskomna krav vad gäller yrkeserfarenhet för vissa yrken.

ECTS-poäng: European Credit Transfer System, enligt vilket ett års heltidsstudier motsvarar 60 ECTS-poäng.

Partiellt erkännande: erkännande som tillåter tillträde till en begränsad del av yrket.

Reglerat yrke: en eller flera former av yrkesverksamhet där det genom lagar och andra författningar direkt eller indirekt krävs bestämda yrkeskvalifikationer för tillträde till eller utövande av verksamheten eller någon form av denna.

Reglerad utbildning: all utbildning som särskilt utformats för ett visst yrke och som omfattar en eller flera kurser som vid behov kompletteras genom yrkesutbildning, provtjänstgöring eller yrkesutövning.